

ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ, ЯК БАЗОВА ОСНОВА БУТТЯ, НАВЧАННЯ ТА ВИХОВАННЯ В СТИЛІ ЕКО НА ПРИКЛАДІ СИСТЕМИ «ВЗУТТЯ–СПОЖИВАЧ-СЕРЕДОВИЩЕ»

Природокористування є теорією та практикою раціонального використання людиною природних ресурсів у середовищі суспільно-виробничої діяльності, спрямованої на задоволення потреб людства цими ресурсами, а також збереження різноманітності і якості довкілля.

Однак для подолання світової екологічної кризи, яка нестримно насувається необхідно кардинально змінювати систему навчання та виховання молодого покоління, запроваджуючи екологічну концепцію щодо відповідальності людини перед природою. На наш погляд система «взуття - споживач-середовище» є класичною технічною системою, де зосереджені цілий ряд протиріч технічних, економічних, психологічних, індивідуальних, суспільних..., які віддзеркалюють відповідні екологічні проблеми сучасної епохи. Системний аналіз такої технічної системи, беззаперечно, сприятиме здоровому інтересу в навчальному процесі, формуватиме індивідуальний підхід у вирішенні побутових питань, і, закономірно, сприятиме раціональному споживанню та виробництву товарів першої необхідності. Найбільш показовими є наступні протиріччя системи «взуття -споживач -середовище».

1. *Збільшення обсягів виробництва обумовлює екологічне навантаження на середовище.* Сучасна індустрія моди одягу та взуття посилює екологічне навантаження на навколишнє середовище, сприяючи тим самим небажаним змінам клімату на планеті. Через дефіцит натуральної сировини, цінову кон'юнктуру, модні тенденції і тренди зростає попит на «замінники» на основі полімерів та синтетичних матеріалів. Проте такі матеріали не завжди у споживача забезпечують відчуття комфортності, а в процесі переробки відходів є стійкими до біоруйнування. Зазначена проблема зростаючого виробництва, споживання та утилізації відходів ще більше загострюється, набуваючи глобального характеру.

2. *Стопа у взутті є умовно замкнута термодинамічна система.*

З позиції термодинаміки стопа у взутті є умовно замкненою через закриту форму взуття, наявність внутрішніх матеріалів взуття, шкарпеток. Волого температурний дискомфорт всередині взуття (мікроклімат) знижує швидкість випаровування, зумовлюючи «марнотратну» секрецію поту, а послідуєча стимуляція (іннервація) його впродовж дискомфортних умов, не дає результатів пропорційного охолодження, тобто, терморегуляція стопи порушується. Якщо матеріали взуття пропускають вологу недостатньо, нелокалізована волога накопичується на шкірі ступні людини і викликає відчуття дискомфорту. Цікавим аспектом досліджуваної проблематики є те, що сучасна людина сама пітніюча істота на землі, адже створена природою, щоб віддавати тепло, на

відмінну від тварин, котрі акумулюють тепло. Терморегуляція людини потовиділенням, як функція фізіології - є високо досконалою.

3. *Відчуття босоніж слід розглядати як ідеальна система фізіології людини.* Відчуття босоніж беззаперечно є найкомфортнішим під час сну, відпочинку, для сидячого способу діяльності в закритому приміщенні, звичайно, за умови фізіологічно комфортних температур для людини. Однак впродовж активної фази, що складає не менше третину доби, людина змушена використовувати взуття для захисту ніг, що, безперечно, тягне за собою відповідні екологічні проблеми пов'язанні з виготовленням, споживанням та утилізацією взуття. Для прикладу, інтернет он-лайн портал www.businessinsider.com презентуючи найновіші моделі кросівок полегшеної конструкції пропонує наступну рекламу: «носіння моделі **Vivobarefoot** імітує ходьбу босоніж (mimic what it's like to be barefoot). Пересічному споживачеві, звісно, важко зробити правильний вибір в умовах подібної інформаційної компанії.

4. *Будь-яке взуття потрібно розглядати через призму негативного впливу на відчуття людини.* При температурі середовища понад 25 °C та незначному фізичному навантаженні дискомфортні відчуття проявляються практично протягом перших трьох-п'яти хвилин. Саме волога, яка утворюється на шкірі ступні людини внаслідок роботи екринових потових залоз, і є тим головним подразником у підсистемі «пакет матеріалів - взуття - стопа людини», що визначає рівень волого-температурної комфортності певного взуття за певних умов. Тому цілком правомірним є передбачення, що не натуральні матеріали, як недостатньо гідрофільні матеріали стануть бар'єром для локалізації вологи потовиділення, що обумовлюватиме дискомфортні відчуття «потепління стопи» та «зайва волога»

5. *Проблема, щодо стимулювання попиту на взуття та незабезпечення його комфортності.* Питання відповідності інтересів між виробником та споживачем, в контексті комфорту, комфортності, як споживчого показника якості взуття (анг. comfort, comfortable, comfy...), його інформаційного забезпечення в тому числі рекламування, потребує відповідного регулювання. Практично кожна людина у власному гардеробі, попри недоношене, немодне взуття може в окрему групу виділити непотрібне. Такий непотріб нашого буття слід розглядати, як наслідок конкурентної боротьби виробників (продавців) взуття за споживача.

6. *Домінуючими в оцінці комфортності взуття є психічні відчуття споживача.* Психофізіологічна концепцію оцінки комфортності взуття відповідає базовим засадам теорії поведінки споживача, головними елементами якої вважаються сприйняття (відчуття), накопичений досвід та цільові настанови (стимул). Модель в основі якої лежить раціональний підхід щодо вибору взуття відповідає вимогам еко свідомості. В ході еволюції взуття накопичені знання та досвід розвиваються та ще в більшій мірі використовуються для просування відповідної продукції на споживчому ринку.

Напрацьований досвід, знання сприятимуть формуванню еко культури, поведінки сталого споживання в суспільстві, з одного боку, професійної етики та екологічної філософії у бізнесовому середовищі – з іншого.

УДК 339.92(477:498)(043.2)

ЦЕБЕНКО О. О.
НУ «Львівська політехніка»

ТРАНСКОРДОННЕ СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ ТА РУМУНІЇ: ПРОБЛЕМИ ТА МОЖЛИВОСТІ

У рамках євроінтеграційних процесів, які тривають в Україні, великого значення набуває співробітництво з сусідніми державами-членами Європейського Союзу. І, хоча, початок такій співпраці був покладений ще в кінці ХХ століття, варто наголосити на тому, що потенціал транскордонного співробітництва досі не був використаних повністю, а іноді був майже проігнорований.

З цієї точки зору особливої уваги заслуговує Румунія, яка має довгий державний кордон з Україною, а також поділяє з нами велику кількість природних ресурсів, зокрема Дунай, Карпати та Чорне море. Історія з островом Зміїним показала, що Україні слід приділяти більшу увагу співпраці з Румунією та налагодженню відносин з місцевою владою, в тому числі на регіональному та місцевому рівні. Особливої ваги набуває потреба вирішення нагальних проблем на українсько-румунському кордоні, серед яких виділяються екологічні, транспортні, туристичні та інфраструктурі [1].

Ще одним важливим аспектом, який зумовлює актуальність даного дослідження є те, що, на жаль, потенціал українсько-румунського транскордонного співробітництва, на жаль, не є повністю реалізований, що, тим не менш, залишає великий простір для майбутньої співпраці.

Проте, діяльність спільних українсько-румунських єврорегіонів та транскордонне співробітництво між Україною та Румунією загалом має значні переваги для обох сторін і значно впливає на розвиток прикордонних регіонів. Спільними зусиллями та за підтримки ЄС значно легше розвивати інфраструктуру, вирішувати екологічні проблеми та створювати кращі умови життя для любов з обох боків кордону.

Основою нормативно-правового регулювання транскордонного співробітництва України та Румунії становить Договір про відносини добросусідства і співробітництва між Україною та Румунією від 1997 року [2]. Ще одним важливим договором між Україною та Румунією, який складає нормативно-правову базу співпраці між державами, в тому числі і на транскордонному рівні, є Договір між Україною та Румунією про режим українсько-румунського державного кордону, співробітництво та взаємну допомогу з прикордонних питань від 2003 року. Зі створенням єврорегіонів «Нижній Дунай» та «Верхній Прут» великого значення набуло нормативно-правове регулювання їх діяльності. Зокрема, між Україною та Румунією було

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>